

aine algab K K

---

kataloog S23 K24

---

ainekood MTX711

---

nimetus

~~H~~mnoloogia

täpsustus

valikaine

õppejõud

E.Jõks

eeldusaine(d)

---

asem

1

t kokku

30.0

t asem

30.0

t näd

2.0

EAP kokku

3.00

LO

30.0

GR

0.0

IND

0.0

SEM

0.0

PR

0.0

---

kvorm

asem

EAP

---

eesmärk

Aine eesmärk on luua praktilist muusikalist mõtlemist stimuleeriv seos keskaegse kirikulaulu ja tänapäeva professionaalse muusikakultuuri vahel. Selleks eesmärgi täitmiseks antakse ülevaade Lääne kirjaliku kirikulaulu tekkimisest 9.–10. sajandil ja selle kujunemise põhijoontest läbi teise aastatuhande, sh. protestantliku kirikulaulu tekkimisest, mis olulisel määral mõjutas Euroopa muusikakultuuri.

Euroopa professionaalse muusikakultuuri läte on keskaegses Lääne kirikulaulus, sest just see žanr sünnitas professionaalsele muusikakultuurile iseloomuliku fenomeni – oskuse muusikalist teavet kirjalikult fikseerida ja hiljem muusikana reprodutseerida.

Aine ei ole kujundatud kitsalt kirikumuusikahuvilistele. Kursuse läbimine aitab tulevastel professionaalsetel muusikutel õppida tundma ja hindama Lääne kunstmuusika lätet – kirjalikku kirikulaulu ja mõista, kuidas on see mõjutanud meie muusikalise mõtlemise kujunemist.

---

aine sisu

- (1) Hümnoloogia mõiste, selle tähendus, roll ja aine paiknemine erinevate teadusharude diskursustes;
- (2) paleograafia ja semioloogia mõiste ja varasemate Lääne kirikulaulu käsikirjade tutvustus;
- (3) kirikulaulu taksonoomia ehk liigitamine – millised on kirikulaulu liigid, žanrid ja esitusstiilid;
- (4) hümnoloogiline uurimus – kuidas uurida kirikulaulu;
- (5) keskaegse kirikulaulu tarkuste rakendamise võimalused kaasaegses emakeelses (kiriku)laulus ehk pühalaulus.

õpiväljundid

Kursuse lõppedes peab üliõpilane:

- (1) mõistma üldjoontes Lääne kirjaliku kirikulaulu tekkimise meie teadaolevaid asjaolusid 9.–10. sajandil ja selle kujunemise põhijooni läbi teise aastatuhande;
- (2) oskama seostada Euroopa kirjaliku muusikakultuuri tekkimist oma muusikalise tegevusega ja mõistma kirikulaulu rolli

selles;

(3) tundma kirikulauluga seotud põhimõisteid, nt. hümnoloogia, paleograafia, semioloogia;

(4) teadma kirikulaulu liigitamise põhialuseid;

(5) oskama kavandada ja põhijoontes läbi viia kirikulaulu repertuaari kuuluva teose uurimuse.

---

hindamiseetodid

Mitteeristav hindamiseetod. Kirjalik uurimus või essee.

---

hindamiskriteeriumid

Aine positiivseks läbimiseks peab üliõpilane viima läbi lühikese kirjaliku uurimuse ühe pala kohta kirikulaulu repertuaarist või essee teemal „Lääne kirikulaulu roll minu muusikukarjääris“.

---

kirjandus / repertuaar

Valik kirjandust:

Kõlar, Anu 2004. Mis on kirikumuusika ja kuidas sellest kirjutada. Ross, Jaan; Maimets, Kaire (Toim.). Mõeldes muusikast. Sissevaateid muusikateadusesse (429–447). Tallinn: Varrak.

Jõks, Eerik 2010. Gregooriuse laulu määratlemine mõiste ja nähtusena ning interpretatsioonilised eelistused tänapäevase praktiseerija vaatenurgast. – Res Musica, 2/2010, 33-52.

Cardine, Eugène, Godehard Joppich, and Rupert Fischer 1982. Gregorian semiology. Sable-sur-Sarthe: Solesmes.

Apel, Willi 1958. Gregorian chant. Bloomington: Indiana University Press.

Hiley, David 1993. Western plainchant: a handbook. Oxford: Clarendon Press.

Hiley, David 2009. Gregorian chant. Cambridge: Cambridge University Press.

Jõks, Eerik 2014. Keskaegne sakraalne ladina monoodia ja selle tänapäevane kõlapilt – normaalne tervik või „siiami kaksikud“? . – Res Musica, 6, 144–185.

Jõks, Eerik 2017. Prosoodiast meloodiani – eestikeelse Piibli proosatekstil põhineva ühehäälse a cappella kirikulaulu ehk eesti pühalaulu metodoloogia. Mäetagused, 68, 53–82.

---

ainekava koostaja

Eerik Jõks